

De vereniging

Op 01-01-2023 waren er 136 leden, 5 huisgenootleden, 2 ereleden en 16 donateurs.
Op 31-12-2023 waren er 171 leden, 5 huisgenootleden, 2 ereleden en 17 donateurs.
In 2023 hebben wij 35 nieuwe leden verwelkomd.

Bestuur en actieve IVNers

Bert van Haaften voorzitter.
Addy de Graaf secretaris tot 5 april, vanaf 6 april Marij de Groen.
Marion Kroezen penningmeester.
Daan Roelofs, algemeen bestuurslid.
Govert de Jong, algemeen bestuurslid tot 1 november 2023.
Het bestuur heeft 4 keer vergaderd.
Voorzitter en secretaris namen 4 keer deel aan de Regio Rivierenland vergadering.
Er zijn 30 actieve leden. Zij hebben 1 keer vergaderd en de planning voor activiteiten 2024 gemaakt.

Verslag van de werkgroepen over hun activiteiten**WERKGROEP WEBSITE EN PR** - Coördinator Addy de Graaf**Website:**

Webmasters zijn Cor Groot en Addy de Graaf. Begin 2023 werd de nieuwe website van IVN gelanceerd waarbij elke IVN afdeling o.b.v. het IVN format en m.b.v. WordPress software zijn eigen website bouwt. Deze overstap en de vormgeving van de nieuwe site zijn goed verlopen.
De webmasters moeten nu ook gebruik maken van een eigen, niet persoonsgebonden emailadres webmaster.maas.en.waal@ivn.nl.

Nieuwsbrief:

Redactie: Addy de Graaf. Elke maand wordt minimaal 1 digitale nieuwsbrief verzonden. Deze wordt gemaakt met de template van de IVN software. Hierin worden de actuele activiteiten aangekondigd en ander nieuws van de afdeling. Ook worden informatieve en educatieve berichten die een link hebben met de natuur in onze regio geplaatst.
Aflieverproblemen deden zich voor door het gebruik van ons gmail account als verzender; bij veel ontvangers werd de mail gebounced. Dit werd verholpen door gebruik te maken van het webmaster email adres als verzender.
Iedereen kan zich aanmelden voor deze nieuwsbrief. De belangstelling neemt toe: van 194 adressen in januari tot 251 in december. Ongeveer 75% van alle ontvangers opent de mail.

Column in de Maas en Waler:

Redactie: Michelle Peeters, Cora van Ingen, Daan Roelofs en Bert van Haaften.
Nadat in November 2022 de laatste editie van De Groenling werd verspreid heeft het bestuur besloten elk kwartaal een column in de Maas en Waler te plaatsen. Hiermee wil men de naamsbekendheid en de activiteiten van IVN Maas en Waal onder een meer divers publiek bereiken. Kleurenfoto's en korte informatieve teksten passend bij het seizoen en de natuur in de regio worden geplaatst naast een opsomming van geplande activiteiten.

WERKGROEP NATUURGIDSEN - Coördinator Daan Roelofs

Er werden 16 excursies/natuuractiviteiten aangeboden met +/- 300 deelnemers.
De workshop "een levende tuin maak je zelf" werd voor de eerste keer georganiseerd en is door de 20 deelnemers enthousiast ontvangen.
De nieuwe workshop 'nachtvlinders' werd positief gewaardeerd. Er deden 20 mensen aan mee. Studenten van het Pax Christi college konden tijdens het veldwerk - studie opdracht - gedurende 2 dagen een beroep doen op onze gidsen.
De natuurgidsen hebben 1 aangevraagde excursie verzorgd t.b.v. een personeelsuitje.
Een tuinclub kwam met 14 deelnemers genieten van een workshop 'wildpluk, eten uit de natuur'.
In een verzorgingstehuis werd de presentatie groen - grijs en gelukkig gegeven.
Tijdens de oogstdagen in Appeltern stond IVN Maas en Waal op het terrein met een infostand.

WERKGROEP JEUGD - Coördinator Daan Roelofs

Acht kinderen hebben in de winter 'de vogels de winter door geholpen' door vogelvoer te maken. In juni was de jaarlijkse slootjes dag. Deze werd door 33 kinderen met hun (groot)ouder(s) bezocht. In het kader van Sjors Sportief zijn 2 struintochten gehouden, waar 24 kinderen aan mee deden. Aan het rivierstrandje werden door 5 kinderen stenen gezocht tijdens een workshop met 2 gidsen. Op de kinderboerderij in Wamel werd een dierenporentocht georganiseerd met 16 kinderen. Er waren 2 aanvragen voor kinderfeestjes. Onze gidsen zijn op pad geweest met 2x 6 kinderen. De bodemdierendag werd door gebrek aan belangstelling afgelast.

WERKGROEP SCHOOLGIDSEN - Coördinator Daan Roelofs

Enkele schoolgidsen hebben op het bezoekerscentrum in Heerwaarden ondersteuning geboden aan de lagere schooljeugd bij de activiteiten rondom het klimaatlaboratorium. In de uiterwaarden van ADW waren 25 kinderen actief tijdens hun juffendag. De samenwerking met het NME Heerwaarden is begin april gestagneerd, waardoor de schoolgidsen in de gemeente West Maas en Waal niet meer zijn ingezet op de scholen. De gemeente Druten is voornemens om veldlessen te gaan subsidiëren voor de basisscholen. In vroegtijdig stadium zijn hier door het bestuur van IVN Maas en Waal gesprekken over gevoerd met afgevaardigden van de gemeente, Groeisaam en van het NME Beuningen. Op 10 november zijn 3 gidsen naar een boeiende inspiratie dag voor schoolgidsen en scholenwerkgroepen geweest, georganiseerd door IVN Oost.

WERKGROEP AMFIBIEËN - Coördinator Piet Huitema

De eerste kleine watersalamander werd gezien op 21 februari 2023 op de Faunastraat in Boven-Leeuwen. Salamanders beginnen altijd als eerste aan de jaarlijkse trek naar het voortplantingswater. Ze steken de straat snel over en worden daardoor minder gezien. De padden wachten tot het warmer wordt en de luchtvochtigheid hoog is. Padden hebben de gewoonte op straat te wachten op een geschikte partner. Een groep van 32 vrijwilligers heeft op vijf plaatsen in Maas en Waal, van Wamel tot Puiflijk de amfibieën de straat overgezet. We zijn gestart op 13 maart, vanaf die dag hebben we op elke geschikte avond tot 10 april zoveel mogelijk dieren gered.

In 2023 hebben we 1700 padden overgezet, 650 meer dan het jaar ervoor. Kikkers zien we minder, in 2023 waren het er 33. Kleine watersalamanders vonden we in kleine aantallen op bijna elke locatie, in totaal 22. De kamsalamander is een soort van de rode lijst. Op twee locaties hebben we deze kunnen helpen en brachten we 63 dieren in veiligheid.

Met de goede hulp van de gemeente West Maas en Waal en onze vrijwilligers zijn in Boven-Leeuwen en Wamel schermen geplaatst voor amfibieën. Vrijwilligers hebben elke ochtend de dieren uit de emmers bevrijd en losgelaten op een veilige plek. Het aantal dieren dat we in Boven-Leeuwen in de emmers troffen was veel minder dan was verwacht. In Wamel was de score zeer goed.

WERKGROEP BOERENLANDVOGEL - Coördinator Bert van Haften

Nestbescherming weidevogels

	Aantal nesten / predatie					
	Kievit	Scholekster	Kleine plevier	Gele kwikstaart	Grutto	Wulp
Batenburg-Nifrik	11 / 1	2 / 0	1 / 1	1 / 1		
Puiflijk	50 / 11	1 / 0			7 / 0	1 / 0
Maasbommel	1 / 0					
Afferden-Winssen Hernen-Horssen	15 / 2	1 / 0				
Totaal	77 / 14	4 / 0	1 / 1	1 / 1	7 / 0	1 / 0

In 2023 zijn 14 vrijwilligers actief v.w.b. de nestbescherming in Maas en Waal

Patrijzen telling

Totaal zijn er 29 patrijzertellers waarvan in 2023 in totaal 21 actief hebben geteld volgens het tel-protocol van Sovon. SLG heeft hierbij een ondersteunende rol gehad naar de vrijwilligers. Ieder jaar zijn er drie telrondes (medio feb t/m eind april) waarvan alleen de eerste twee m.b.v. patrijzengeluid om zo de haantjes actief te maken om ze eenvoudiger te traceren.

Binnen de getelde oppervlakte van 1943 ha liggen 11 telgebieden met daarin 21 territoria. Er is een dichtheid aan patrijzen gemeten van 10,8 per 1000 ha. Tevens wordt gekeken of de aangelegde voorzieningen, zoals de aanleg van patrijzenhagen, bloemrijke akkerranden en keverbanken, in de buurt zijn waar de territoria van de patrijzen zich bevinden.

WERKGROEP VOGELS - Coördinator Gerard Doremaele

In september is weer een vogelcursus gestart in BC Heerewaarden met 28 enthousiaste deelnemers. De voorwaarde lid te zijn (of worden) van het IVN is nieuw dit jaar. Hierdoor hebben we 7 nieuwe leden kunnen verwelkomen.

Naast 5 goed bezochte vogelexcursies werd de laatste maanden elke 2^e zondag van de maand gewandeld - op zoek naar vogels - in de leeuwense uiterwaarden. Deelname zonder aanmelding.

WERKGROEP IVN ROUTES - Coördinator Addy de Graaf

Leden: Cor Groot, Bert van Haaften, Addy de Graaf, Mony Bogers (tot augustus), Wesley Link (vanaf augustus). De werkgroep kwam 1 keer bijeen om over locaties voor nieuwe wandelroutes te overleggen. Cor en Wesley hebben ieder ook een opzet voor een nieuwe route gemaakt.

Omdat de IVN Routes App niet meer onderhouden wordt en IVN het contract opzegde moet een nieuw app ontwikkeld worden. Daarbij worden de routes ook met de WordPress software ingevoerd. De realisatie van dit programma duurt langer dan gepland Daarom werden door de werkgroep geen nieuwe ontwikkelingen uitgevoerd. De bestaande routes konden door Cor wel overgezet worden naar het nieuwe format.

WERKGROEP SCHONE RIVIEREN - Coördinator Froukje Balk

Schone Rivieren Expedities

Op **18 maart** organiseerde IVN Maas en Waal, samen met de zwerfvuurgroepen in de gemeentes West Maas & Waal, Druten en Beuningen, de opruimactie in heel Maas en Waal. We hebben flink aan de weg getimmerd, met aankondigingen op alle dorpsplatforms en in alle dorpskranten en zelfs op de voorpagina van de Maas en Waler. De Gelderlander plaatste achteraf een reportage over het opruimen op het Hanzeland bij Maasbommel. Er werd nog steeds afval gevonden dat tijdens de overstroming in de zomer van 2021 was aangespoeld, zoals Franse boterkuipjes aan de Maas en frisdrankkratten aan de Waal.

Het resultaat van het werk van bijna 100 deelnemers werd verpakt in circa 135 vuilniszakken, met daarnaast nog heel veel grotere losse stukken.

Op **18 november** was de najaar expeditie georganiseerd. Er waren 64 inschrijvingen, maar in verband met hoogwater moest de actie worden afgelast.

Natuurexcursie

Als dank voor deelname aan de opruimactie werden de vrijwilligers uitgenodigd voor een natuurexcursie in de ADW. Die vond plaats op **20 mei**. Er meldden zich 34 belangstellenden aan, maar uiteindelijk liepen 20 vrijwilligers mee in de excursie onder leiding van gast-gids Han Blok.

Deelname Inspiratiesessie *Ontdek het water*

Op **9 mei** organiseerde de landelijke organisatie Schone Rivieren een webinar om ideeën te verzamelen voor natuureducatie water. Daarbij was Froukje uitgenodigd om te vertellen hoe wij hier in Maas en Waal onze werkgroep hebben opgezet, wat we doen en waarom het goed werkt. Daarbij hebben we het draaiboek voor de organisatie van onze eigen opruimexpedities gedeeld (anoniem). Bij dit webinar kwamen overigens diverse leuke ideeën naar voren voor waterexcursies, die zijn te vinden via de volgende link: <https://ons.ivn.nl/groep-media/schone-rivieren-community>

OVERIGE ACTIVITEITEN**Vlindertelling**

Door 12 leden werden in juli en augustus vlinders geteld in de bloemrijke akkerstroken, die op diverse plaatsen in maas en waal zijn aangelegd. Het project 'vlinderstellen' wordt gecoördineerd door Anne. Zij is ecooloog en werkzaam bij het Collectief Gelderland welke het project heeft geïnitieerd. Zie:

<https://collectiefrivierenland.nl/vlinders-tellen-rivierengebied/>

Het inzaaien van de akkerranden werd vertraagd door het weer en de bloemen kwamen aanvankelijk slecht op. Vandaar dat pas eind juli is begonnen met tellen. Het identificeren van de vlinders bleek nog niet zo eenvoudig, evenals het uploaden van de tellingen via de app. De tellers hebben genoten van de kleurrijke bloemen en vlinders en er zijn prachtige foto's gemaakt! Deze zijn in verschillende whatsapp groepen gedeeld. Uiteindelijk werd geconcludeerd dat het een prima oefening is geweest. Er is behoefte om samen te leren identificeren en ervaringen te delen. Ook is het fijn om de beheerders van de stroken erbij betrekken.

Natuurwandeling voor actieve leden

Op 20 augustus hebben 17 actieve leden een natuurwandeling gemaakt in de buurt van Asperen. Piet Huitema verzorgde de rondleiding en had prachtig weer besteld. De tocht eindigde in het Geofort. Onder het genot van een drankje met wat lekkers werden ervaringen uitgewisseld.

Gonzend rivierenland

Op 26 oktober zijn 4 leden naar het evenement 'gonzend rivierenland' geweest dat werd gehouden in Adventure Gardens in Appelteren. Het was een interessante en informatieve dag. In de Betuwe is dit project door de Fruitmotor opgestart met een aantal deelprojecten. Een daarvan is de dooradering in Rivierenland. Dit project laat Maas en Waal aanhaken bij Gonzend Rivierenland. Mogelijk dat dit project mooie kansen biedt in Maas en Waal. Zie: <https://www.gonzend.nl/>

